

31.03.2016 20:00

[ורד לי הארץ](#)

בשקט בשקט עברה באחרונה בכנסת בקריאה טרומית הצעת החוק של חברת הכנסת ד"ר יפעת שאשא-ביטון (כולנו), המחמירה את הענישה הקיימת על מקבלי שירותי זנות מקטינים, משלוש שנות מאסר לחמש שנים. קרוב לוודאי שאם משפטו של דני ביטון, אביו של אייל גולן, "הזמר הכי מוסרי בעולם", היה מתנהל לאחר אישור החוק החדש, היה מושט עליו עונש חמור יותר מעסקת הטיעון שבה נידון לשנתיים מאסר בלבד בגין עבירות של שידול לזנות בנסיבות מחמירות וקבלת שירותי זנות מקטינות.

תיקון החוק מבורך, מאחר שיש מחדל מתמשך בתחום. היקף תופעת הזנות של קטינים בישראל עדיין שרוי בערפל; אין נתונים מהימנים על ניצולם בתעשיית המין. באחרונה פורסם סקר משותף, שערכו משרדי הרווחה וביטחון הפנים, הבוחן לראשונה את היקף תופעת הזנות בישראל, אבל גם הוא אינו מספק מידע מדויק וחדש על זנות הקטינים כאן. לפי הסקר, מספר הקטינות העוסקות בזנות ב-2014 נע בין 970 ל-1,260, ומספר [הקטינים](#) נע בין 20 ל-30 בלבד. עורכי הסקר הדגישו כי התקשו להגיע לנתונים מדויקים, ולכן האומדן מתבסס על מידע שאספו עובדות סוציאליות ועמותות על"ם, המטפלות בנוער בסיכון. ציפי נחשון גליק, מנהלת השירות לנוער, צעירים וצעירות במשרד הרווחה, הודתה באחרונה באומץ בראיון למקומו "כאן דרום", ש"יש להניח שהמספרים האמיתיים של זנות מתחת לגיל 18 בארץ גדולים בהרבה מאשר מה שהסקר מראה".

מומלץ אף לחדד את הדברים ולהבהיר — זהו רק קצה הקרחון. הקטינות והקטינים הם החומר האנושי המניע את גלגלי תעשיית הזנות, אולם נוכחותם בתעשיית המין עדיין מושתקת וסמויה מן העין. תשאלו כל בגיר הלכוד בתעשיית המין שנים רבות מתי עשה את צעדיו הראשונים בתחום — ותבינו את עומק הבעיה.

לפי מחקרים, גיל הכניסה הממוצע למעגל הזנות הוא 13–14. לרשויות ידועים מקרים של ניצול בני 11–12 בזנות. מתחת לעיני הפקוחה של הרשויות בישראל התפתחה במהלך השנים מעין "תאילנד קטנה", שבה נשאבים לזנות בני נוער בסיכון — נערות, נערים וטרנסג'נדריות — מכל רחבי הארץ. [דו"ח מבקר המדינה שפורסם ב-2014](#) כולל שלל עדויות מצמררות לליקויים עוכרי שלוה בהתנהלות משרד הרווחה בתחום. בין היתר נאמר בדו"ח, כי "האגפים לשירותים חברתיים בכמה מהרשויות המקומיות (דימונה, צפת, קרית ים, קרית מלאכי והמועצה האזורית חבל מודיעין (ידעו על מקרים ודאיים של ניצול קטינים בזנות בתחומן, או על מקרים של חשש לניצול קטינים לזנות, אך לא דיווחו עליהם לשירות למתבגרים בדיווח השנתי שהגישו לו". דהיינו, הפקרת הקטינים בזנות התרחשה לאור היום.

לפי אותו דו"ח של מבקר המדינה, משרד הרווחה הסתפק בהעברת תקציבים לעמותות על"ם, והזניח את תפקידו בהובלת ההסברה, באיתור של קטינים בזנות, בהכשרת עובדים סוציאליים ובפיקוח על הנעשה בשטח. עיון בדו"ח מטעם מרכז המחקר והמידע של הכנסת מ-2013 חושף, בנוסף למחדלי משרד הרווחה, גם התנערות של משרד החינוך מהנושא, ואת החלמאות של המשטרה והפרקליטות, המאפשרות לצרכני זנות לחמוק מענישה. כך למשל, לפי נתוני משרד המשפטים, הוגשו רק 20 כתבי אישום נגד לקוחות קטינים בזנות מתחילת 2013 ועד תום 2015, [ורק שבעה לקוחות בשנה עומדים](#) [לדין](#) (שרון פולבר, "הארץ" 24.2).

אבל אין די בחקיקה בלבד. טיפול אפקטיבי יושג, כפי שצוין בדו"ח של מבקר המדינה, כשיהיה איחוד כוחות ושיתוף פעולה בין כל גורמי האיתור והטיפול — משרד הרווחה, מערך הרווחה ברשויות המקומיות, מערכת החינוך ומשטרת ישראל. מניעה, איתור, אכיפה, טיפול ושיקום.

לממהרים לשבח את הכנסת על תיקון החוק, אני מציעה להרהר מדוע — אחרי שדו"חות רבים שהתריעו על המחדל העלו אבק וזכו להתעלמות — רק כעת חל שינוי חקיקתי? התשובה טמונה בביקורת חריפה שנמתחה בדו"ח ועדת האו"ם לזכויות הילד לפני כארבעה חודשים על הטיפול הממשלתי הלקוי בקטינים המנוצלים לזנות בישראל, חוסר התיאום בין הרשויות והעדר תוכנית פעולה בנושא. בנוסף, למרות הדירוג הגבוה של ישראל בשנים האחרונות בדו"ח השנתי של משרד החוץ האמריקאי במלחמה בסחר בבני אדם, מתריע אותו דו"ח על הפקרת תחום זנות הקטינות.

לשון אחר, הלחץ הבינלאומי מבחוץ שוב עשה את שלו במאבק בזנות בישראל. החשש של ישראל מפני הורדת הדירוג הבינלאומי שלה בתחום המאבק בסחר בבני אדם, שעלול לעלות לה במחיר סיוע חוץ, גורם לה להתעשת כעת ולטפל במחדל רב השנים.

ישראל בסך הכל מנסה להתיישר לפי דו"חות בינלאומיים ולשמור על מעמדה; שהרי אם המאבק בתעשיית הזנות המשגשגת היה המטרה האמיתית של הכנסת, איך ניתן להסביר את טרפוד הצעת החוק בוועדת השרים לחקיקה — שהוגשה בימים אלה על ידי ח"כ מיקי לוי (יש עתיד) — הקובעת שרווחי סרסורים ומנהלי בתי בושת יחולטו ויועברו לקרן לשיקום נפגעי עבירות של זנות וסחר בבני אדם? ואם כבר קיים חוק להפללת לקוחות של קטינים, מדוע לא לקדם מהפכה של ממש ולהפליל את צרכני הזנות כולם?

<http://www.haaretz.co.il/opinions/.premium-1.2900707>